

DEKGL. NORSKE MILJØVERNDEPARTEMENTET

**STATENS
BYMILJØPRIS**

FOR SYSTEMATISK OG
LANGSIRTLIG SAMARBEID
OM MILJØVENNLIG
BYUTVIKLING

STATENS BYMILJØPRIS 2011

MILJØVERNDEPARTEMENTET

STATENS BYMILJØPRIS skal inspirere til bærekraftig by- og stedsutvikling og miljøvennlig praksis ved å fremheve gode eksempler. Prisen synliggjør og belønner nyskapende tiltak, strategier og samarbeidsformer innenfor ulike tema. Hvert år gis prisen til en by eller tettsted som utmerker seg innenfor et fastsatt tema med betydning for miljø, helse og levekår.

Prisvinner utpekes av en uavhengig jury oppnevnt av Miljøverndepartementet.

STATUTTER FOR STATENS BYMILJØPRIS

- 1. Statens bymiljøpris skal inspirere til en mer bærekraftig by- og stedsutvikling og miljøvennlig praksis.** Dette krever endringer både av fysiske løsninger, tilbud av tjenester, organisering og av den daglige praksis som utøves av ulike brukergrupper, som offentlig forvaltning, næringslivet og husstander. Prisen skal fremme og belønne nyskapende tiltak, strategier og samarbeidsformer som fremmer bedre miljø, helse og levekår i byer og tettsteder, som reduserer areal- og energiforbruk og legger til rette for miljøvennlig transport.
- 2. MÅLGRUPPE FOR PRISEN** er kommuner som tar en ledende rolle for byutvikling og forbedring av bymiljøet i samarbeid eller partnerskap med andre aktører gjennom planlegging, gjennomføring og praksis. Aktører kan være ulike parter innen offentlig politikk og forvaltning, næringslivet eller frivillige organisasjoner.
- 3. PRISEN UTDELES ÅRLIG** og består av diplom, plakkett og et pengebeløp.
- 4. FORSLAGSRETTE ER ÅPEN**, men juryen kan også innhente begrunnede forslag fra regionale plan- og miljømyndigheter, miljøorganisasjoner og lignende.
- 5. PRISUTDELINGEN** bør fortrinnsvis skje lokalt eller i forbindelse med et arrangement med faglig tilknytning til det prisbelønnede tiltaket.
- 6. INFORMASJON OG FORMIDLING** rundt prisen og tiltakene er viktig som ledd i å fremme miljøvennlig by- og tettstedsutvikling.
- 7. JURYEN UTPEKES AV MILJØVERNMINISTEREN** og består av 3-7 medlemmer. Juryen bør ha bred samfunnsmessig sammensetning, erfaring fra planlegging og gjennomføring og miljøfaglig bakgrunn. Juryen skal ha egen sekretær som tilrettelegger utvalgets arbeid. Juryen skal fremme forslag til prisvinnere og kan også gi hederlig omtale til utvalgte tiltak.
- 8. PRISBELØPET OG UTGIFTER** til juryens arbeid dekkes av Miljøverndepartementet.

Statuttene kan endres av miljøvernministeren.

STATENS BYMILJØPRIS vil løfte frem eksempler på at engasjement, nytenkning og samarbeid nytter

Miljøet og de fysiske omgivelsene påvirker våre livsvilkår og hvordan vi har det i hverdagen. Mange ønsker å bo i byer og tettsteder med mangfold av muligheter innen arbeidsliv, handel, kulturaktiviteter og boligtilbud. Flere folk i tettere byer er en ønsket utvikling, men det betyr også utfordringer i arbeidet med miljøkvaliteter i byene.

Miljøverndepartementet har ansvaret for å samordne politikken innen fysisk områdeutvikling, både i byområder og i distriktene. Utviklingen av byer og tettsteder henger nøye sammen med arbeidet for miljø, helse og levekår.

Statens bymiljøpris framhever trygge, gode og opplevelsesrike byer og tettsteder, med høy miljø- og bokvalitet. Det betyr steder som stimulerer til helsefremmende livsstil og som har godt utbygget kollektivtransport og gode forhold for sykling og gange. Det betyr også steder som tar vare på natur- og kulturmiljøet, og som er attraktive for et konkurransedyktig næringsliv.

Jeg håper og tror at Statens bymiljøpris virker stimulerende. Gjennom den skal vi fortsette å løfte frem eksempler på at engasjement, nytenkning og samarbeid nytter.

Med hilsen

Erik Solheim
miljø- og utviklingsminister

Tidligere temaer:

- 02** | BÆREKRAFTIG BYUTVIKLING
- 03** | HELHETLIG BYUTVIKLING
- 04** | AKTIVT BYSENTRUM FOR ALLE
- 05** | FRILUFTSLIV I BYEN
- 06** | LEVENDE BY – TIL FOTS OG PÅ SYKKEL
- 07** | HANDEL OG SENTRUMSUTVIKLING
- 08** | KLIMA OG BYMILJØ
- 09** | AKTIV BRUK AV KULTURARVEN I BYUTVIKLINGEN
- 10** | VANNET OG BYENS LIV

Tema for Statens bymiljøpris i 2011 er **UTEROM OG MØTEPLASSER**

En viktig del av det offentlige liv leves i parker og uterom. Planlegging av allmenninger går helt tilbake til 1200- tallet med Magnus Lagabøters Allmeningslov som ivaretar områder som skal være felleseie. Torg, gater, plasser og parker er allmenninger og byens infrastruktur for menneskelig aktivitet. De skal ivareta gang- og sykkelforbindelser, og de er møtesteder som gir mulighet for handel, lek, fysisk utfoldelse og menneskelig samhandling der en kan treffe venner og bli kjent med ukjente.

Uterommene gir rammene for det sosiale livet på stedet og er en viktig del av byers og tettsteders identitet. Gode parker og plasser er viktige for rekreasjon og friluftsliv for folk i alle aldre og livssituasjoner.

VINNER
2011

Vinner av Statens bymiljøpris 2011: **RINGEBU**

Det foregår en betydelig omstrukturering av norske bysamfunn gjennom bl.a omlokalisering av handel og utbygging av transportkanaler for vei og jernbane, ofte lokalisert utenfor byenes sentrale områder. De fem finalistene til Statens Bymiljøpris har alle, på ulike måter, søkt å møte disse utfordringene med fantasi, gjennomføringskraft og konsekvens. Slik sett er alle fem finalister prisverdige som vinnere.

HAMAR-LARVIK-MOSS -RINGEBU-SKIEN

Juryen har vært opptatt av å utrope en vinner for Statens Bymiljøpris 2011 som kombinerer en klar og sammenhengende fremtidsrettet strategi for aktiv bruk av byens og stedets uterom, med en tydelig demonstrasjon av at en slik satsing nytter og at resultatene blir gode og holder høy kvalitet. Statens Bymiljøpris 2011 tildeles en kommune som med særlig stor energi og dyktighet har etablert et forbilde for en slik satsing, nemlig Ringebu kommune i Oppland fylke.

Ringebu

- Ringebu har 4540 innbyggere og ligger midt i Norge
- 60% av arealet ligger høyere enn 900 meter over havet
- Tettstedet Ringebu, et tradisjonsrikt handelssentrum grunnlagt i 1899 og bymessig planlagt, er kommunens administrasjonssenter
- Ringebu er en del av Lillehammer-regionen, en felles merkevare for turisme og aktivitet
- Ringebu Stavkirke ble bygget ca 1220. Den er en av 28 gjenværende stavkirker her i landet, og en av de største. Sammen med Ringebu Prestegard (som i dag huser Weidemannsamligen) og Gildesvollen er dette kommunens tusenårsted

Ringebudagene 2010, Foto: Britt Åse Høyeseven

Foto: Britt Åse Høyeseven

Foto: Guro Voss Gabrielsen

Tettsted med urbane kvaliteter

Ringebu satser på å utvikle urbane kvaliteter og har tatt en aktiv rolle som regionsenter for Midt-Gudbrandsdalen. Kommunen har en offensiv og gjennomtenkt strategi for å utvikle stedets bymessige tilbud og kvaliteter. Stedet har fått en sentral park med musikkpaviljong, benker og et innhegnet lekeområde for barn som også fungerer som møtested for foreldre.

Kommunen har vært aktiv i å bygge opp lokale spesialforretninger som kan gi liv til gamle bygninger og være et alternativ til kjøpesentrene. Gågata er fornyet i 2008 med høy kvalitet på materialer, gatemøblering og utstyr for torghandel.

Europavei E6 planlegges nå lagt utenfor Ringebu. Kommunen og lokale organisasjoner har satset på at stedet blir gitt kvaliteter som gjør at folk har behov for og lyst til å samles der, bosette seg og gjøre sin handel der, og delta i det sosiale og kulturelle livet. Det har vært en satsing som har båret frukter; befolkningstrenden er snudd, gågate og parker er utformet med høy og varig kvalitet, det er stor aktivitet i husene, og festivaler og markedsdager aktiviserer fellesrommene.

Det er god grunn til å gratulere Ringebu kommune og dens innbyggere med dyktig utført arbeid gjennom flere år. Dette arbeidet bærer åpenbart frukter til inspirasjon for utallige norske småbyer og tettsteder, og det egger samtidig til fortsatt innsats for et bærekraftig bymiljø.

I Ringebu fant juryen: En tydelig og fremtidsrettet strategi for uterom og møteplasser, et sted hvor det har vært mange om å trekke lasset og hvor resultatene holder høy kvalitet

Bymiljøprisen gis til en kommune som samarbeider godt med myndigheter, næringsliv og frivillige organisasjoner og tar en ledende rolle i arbeidet for byutvikling og forbedring av bymiljøet

Utarbeidet av Miljøverndepartementet, design: Grafisk Form, forsidecollage: Nansenparken på Fornebu av Bjørbekk & Lindheim, foto: Andreas Øverland, trykk: Konis.

STATENS BYMILJØPRIS 2011

Juryen har bestått av sivilarkitekt Peter Butenschøn (juryformann), landskapsarkitekt Christine Gjermo, byplansjef Jomar Langeland og samfunnsgeograf Guro Voss Gabrielsen.

Les mer om Statens Bymiljøpris på: www.regjeringen.no/nb/dep/md

MILJØVERNDEPARTEMENTET